



Revus

Journal for Constitutional Theory and Philosophy of
Law / Revija za ustavno teorijo in filozofijo prava

8 | 2008

Sodniki in pravna kultura

Čisti strip prava

Pure Comics of Law

Luis Alberto Warat and Gustavo Perez Cabriada

Translator: Jan Jeram



Electronic version

URL: <http://journals.openedition.org/revus/699>

DOI: 10.4000/revus.699

ISSN: 1855-7112

Publisher

Klub Revus

Printed version

Date of publication: 1 septembre 2008

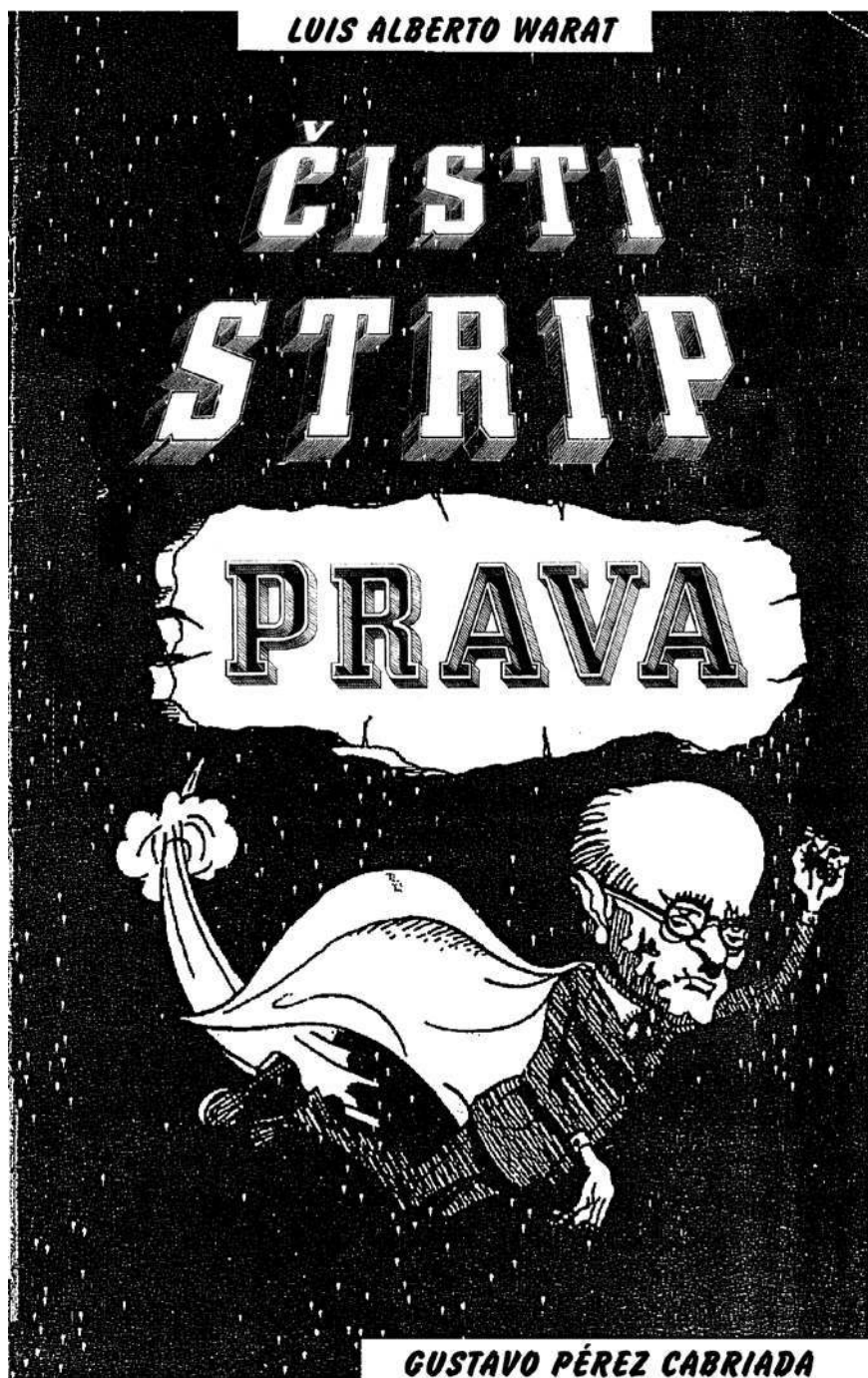
Number of pages: 109-129

ISSN: 1581-7652

Electronic reference

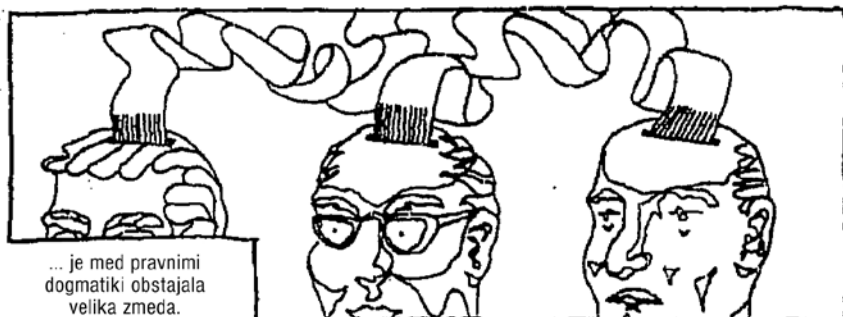
Luis Alberto Warat in Gustavo Perez Cabriada, « Čisti strip prava », *Revus* [Spletna izdaja], 8 | 2008,
Datum spletne objave: 19 décembre 2012, ogled: 19 avril 2019. URL : <http://journals.openedition.org/revus/699> ; DOI : 10.4000/revus.699

All rights reserved



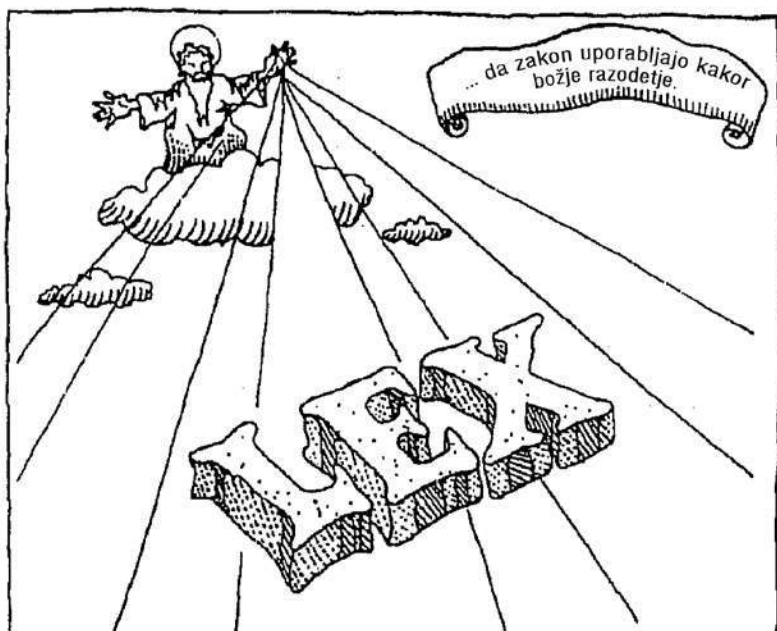
Luis Alberto WARAT, *Os quadrinhos puros do direito*, ponatis v: *Territórios Desconhecidos*, Boiteux, Florianópolis, 2004.





Vsaj Kelsen je mislil tako.





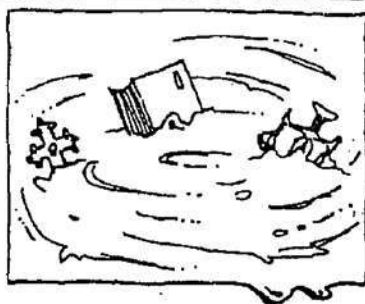
Verjeli so, da kot kakšni stripovski junaki ustanavljajo Ligo Pravice,



da so železni razlagalci, ki pomene zakona odkrivajo, ne da bi nanje vplivala njihova čustva. Nevtralni sodniki ...



Zakonodajalci, ki so hoteli utelešati duh zakonov - to staro prikazen preteklosti, ki resnice varuje za vso večnost.



V tej godlji so moralne sodbe pomešane s pravnimi in političnimi ...

... mešajo se opisujoči stavki (resnice) s predpisujočimi (zapovedmi ravnanj),







Njegova glavna tarča je bila naravnopravna miselnost.

Zagovorniki naravnega prava so bili namreč tisti, ki so poučevali na univerzah.



Študenti so se o Kelsnu učili iz ust njegovih nasprotnikov,

profesorji prava so jim predstavljali skupek »klišejev«, ki so Kelsnovo razmišljanje slikali v neprivlačni luči.

Tako so učenci dobili hudičevo podobo Kelsna.



Strašljiva misel, da je pravo ločeno od morale.



Naravnopravniki so govorili, da hoče Kelsen pravo skrciti na skupek norm, brez vsakršnih moralnih sodb.

»Za Kelsna nima morala nič skupnega s pravom.«

Vse to so govorili o Kelsnu, medtem ko ubogi mož o teh stvareh ni rekel ničesar.



Nikoli ni trdil, da bi pravo moralo biti osvobodjeno morale.

To argumentativno past, ki so jo nastavili Kelsnu, bomo skušali razdreti.



Kelsnova skrb ni bila nikoli neposredno namenjena Pravu. Središče njegovega zanimanja je bila znanost.

Kelsen je razmišljal o pogojih možnosti pravne znanosti v strogem pomenu besede (PZS). Nikoli ni poskušal odgovoriti na vprašanje: Kaj je Pravo? Vprašanje je oblikoval: Kaj je PZS? In reči, da je normativna, pomeni, da bi lahko bile (s strogo normativnega vidika) njen predmet pozitivne norme ...



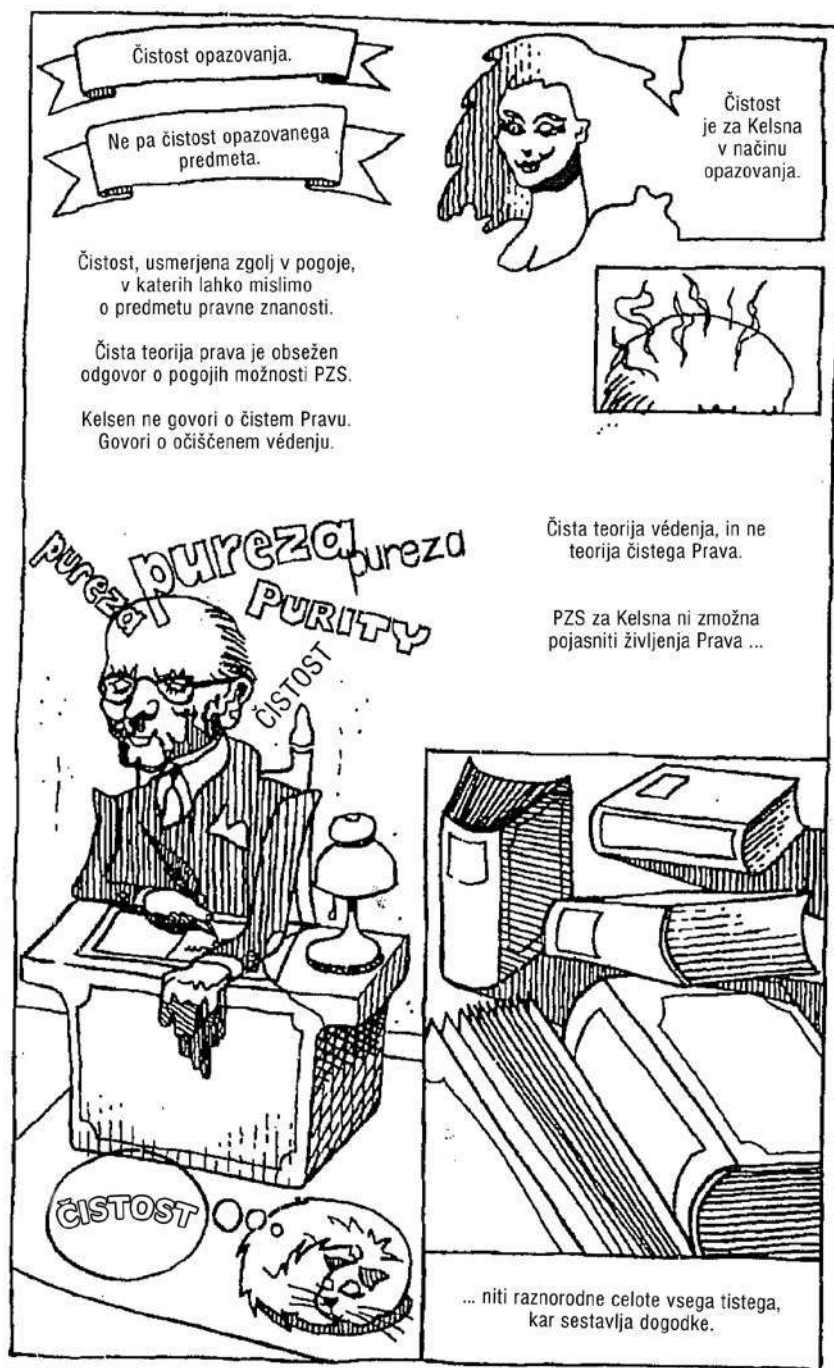
Kelsen se ni nikoli zanimal za pogoje pravnega izkustva.

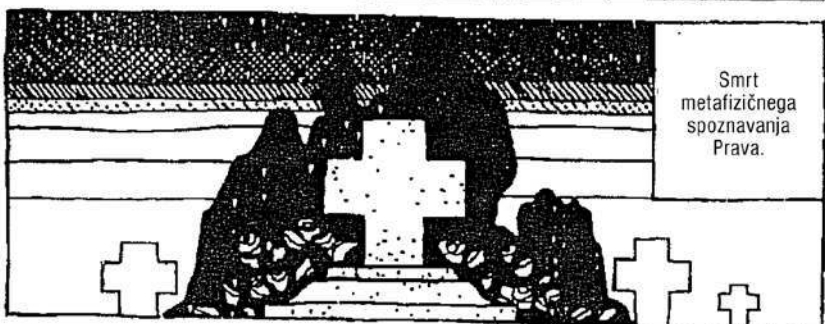
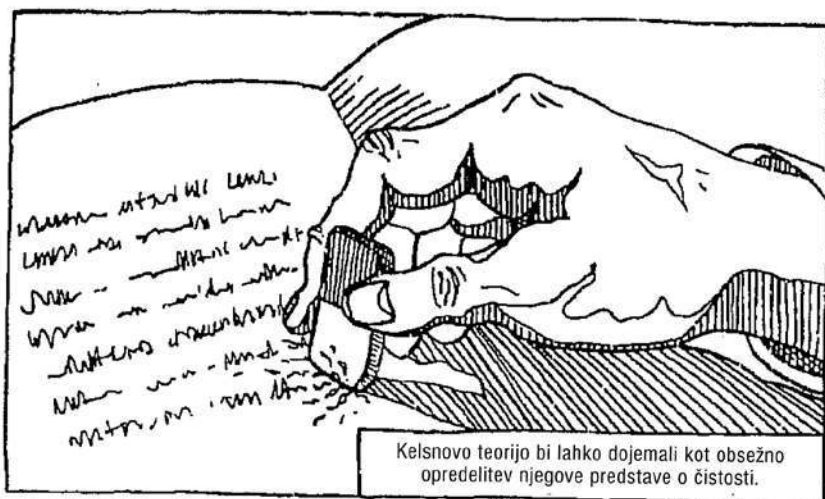
Kelsnov obsežen odgovor je bil čista teorija Prava.

... norme, ki bi lahko vplivale na oblikovanje PZS. Pomembno je določiti pogoje, v katerih lahko o Pravu razmišljamo znanstveno, z izključno normativnega vidika, upoštevajoč načelo pripisovanja, ne pa vzročnosti. Zato Kelsen predlaga, da se ob strani pustijo nagibi, ki so







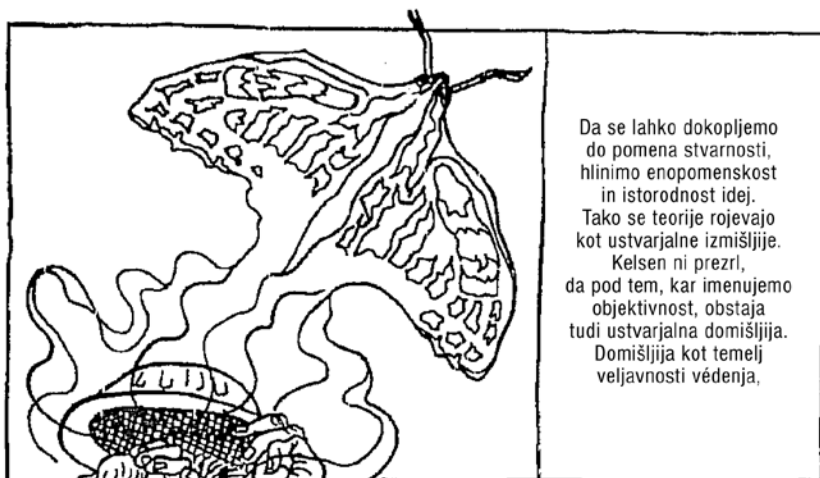


Veliki vprašanji PZS sta: »Kaj je pravna norma?« in »Kakšni so pogoji za njeno prepoznanje?«

Za PZS so pomembne oblike. Vsebine norm so torej poljubne in odvisne od védenj, ki imajo zunajnormativno naravo.

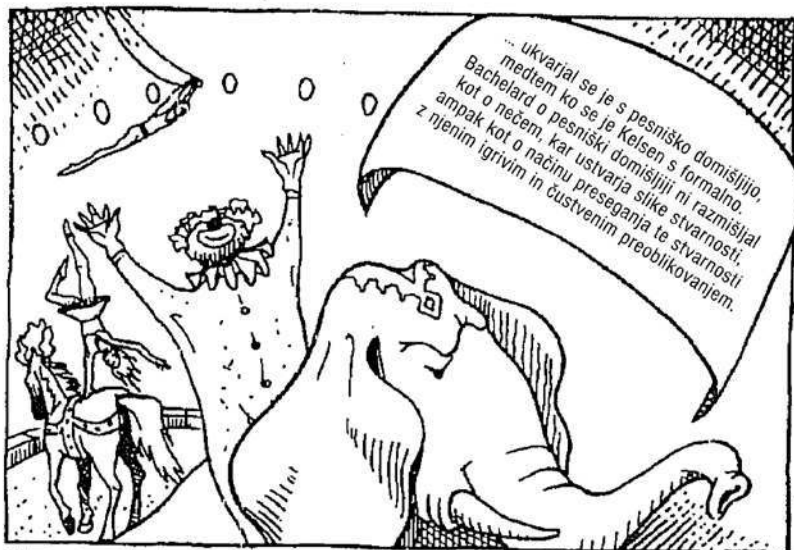
Da bi Kelsen lahko objektivno uredil predmet PZS, si je zamislil temeljno spoznavno normo (TSN).





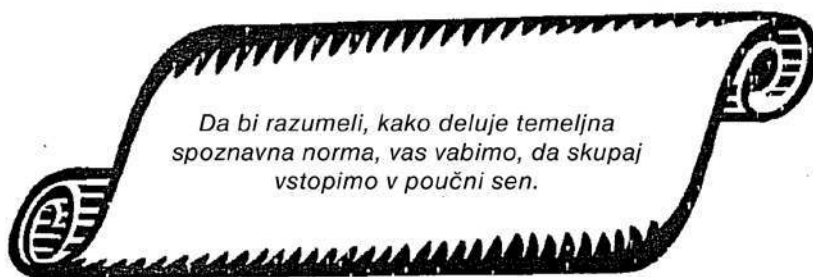
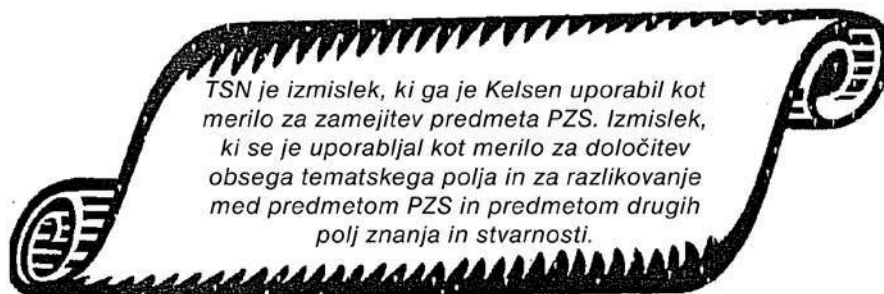
Spomnimo se, da je Freud
psihanalitično teorijo oblikoval
tako, da ji je z različnimi miti podal
objektivnost. To izmišljijo je vpeljal
kot izhodišče, zato da je lahko
zgradil predmet umišljenega
spoznanja: nezavedno.



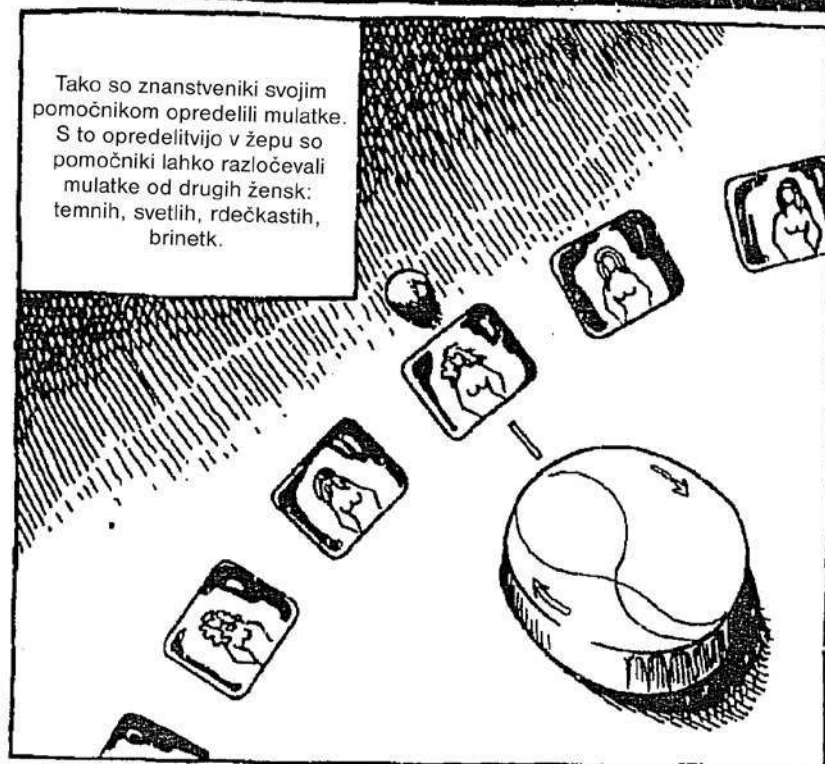


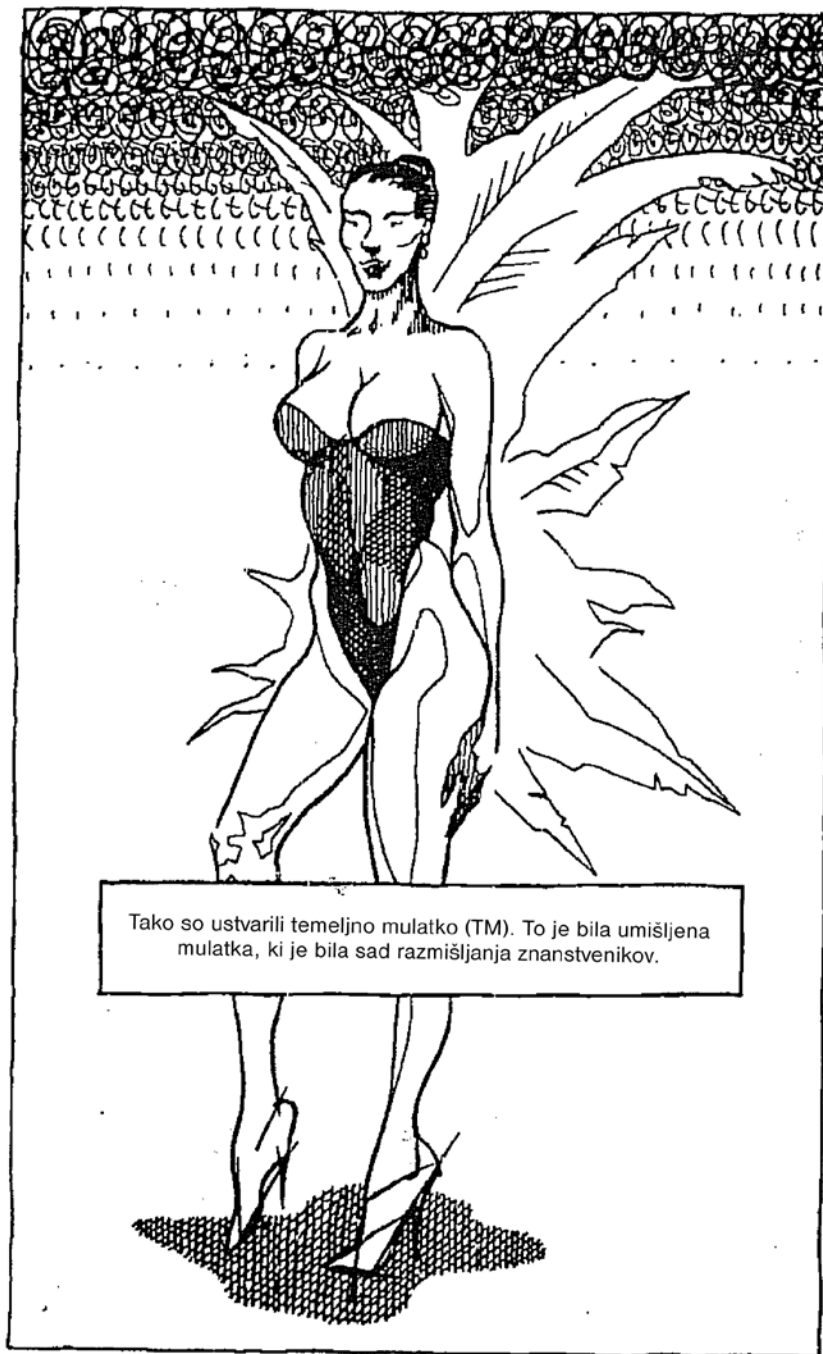
Tudi pravna dogmatika uporablja nekatere izmišljije: predstavlja si nevtralnega sodnika, sedečega na Olimpu norm.











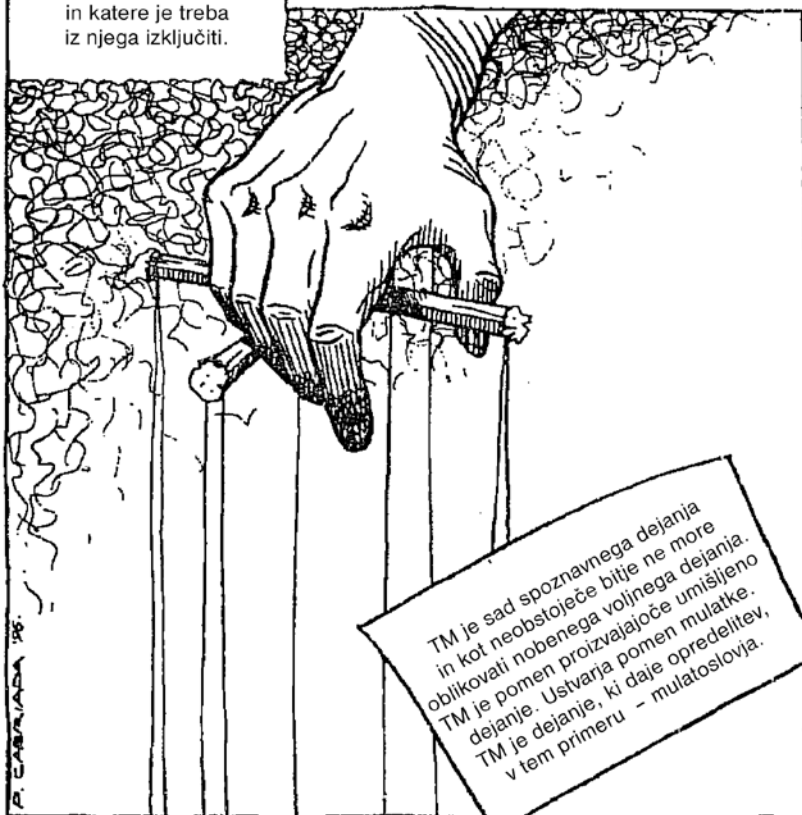


TM se na ulicah ne sreča.

Ni je mogoče videti kot morebitnega dela tematskega polja mulatoslovja. Njen izmišljeni obstoj pa je za mulatoslovce vodilno merilo, s katerim lahko zamejijo predmetno polje svoje stroke.



Ob pomoči umišljene mulatke se lahko ugotovi, katere ženske spadajo v tematsko polje stroke in katere je treba iz njega izključiti.



TM je sad spoznavnega dejanja in kot neobstoječe bitje ne more oblikovati nobenega voljnega dejanja. TM je pomen proizvajajoče umišljeno dejanje. Ustvarja pomen mulatke. TM je dejanje, ki daje opredelitev, v tem primeru - mulatoslovja.

Pustimo ob strani naš poučni sen in se vrnimo h Kelsnu. Kelsnova TSN ima, čeprav ima tudi nekatere druge vloge, isto nalogo kot TM: uporablja se kot izmišljeno merilo smisla, umišljeni pogoj pomena.

Drugače kot izkustveni pogoj pomena, ki določa, da ima stavek pomen, če ustreza dejstvu, Kelsnova TSN pravi, da določene danosti pravnega pojava lahko štejemo za odločilne, če ustrezajo merilom, ki jih določa TSN.

Za norme Pozitivnega prava in merila, ki določajo sistem pozitivnih norm, TSN določa pogoj pomena.

Na podlagi TSN je mogoče razlikovati med pozitivnimi pravnimi normami in drugimi vrstami norm: religioznimi, moralnimi, običajnimi, zgodovinskimi itd. Uporablja se tudi za razlikovanje pozitivnih norm od Naravnega prava. TSN omogoča, da se tematsko polje PZS oblikuje, ne da bi se upoštevali psihološki, ideološki in politični vplivi ali pravičnostne sodbe ipd. Postavlja oblikovna merila za graditev tematskega polja. TSN je pogoj pomena za določitev tematskega polja normativne znanosti o Pravu. Kelsen se ni ukvarjal z znanostmi vzrokovanja. Normativne znanosti so tri: morala, religija in Pravo.

Te ustrezajo načelu pripisovanja. TSN postavlja merila razlikovanja med Pravom in drugimi normativnimi znanostmi.

V tematsko polje PZS sodijo veljavne norme. Norma je veljavna, če pripada veljavnemu pravnemu redu. Določen pravni red je veljaven, če je učinkovit. Učinkovitost ni pogoj veljavnosti za vsako pravno normo posebej, ampak je pogoj veljavnosti za celoten pravni red.

TSN nam pove, da so, če nekdo ukazuje in je na splošno ubogan, norme, ki jih ustvarja, veljavne in so lahko predmet PZS zato, ker sestavljajo sistem, ki je kot celota učinkovit.

Konec

Iz portugalskega izvirnika prevedel Jan Jeram.

Ključne besede: Kelsen, čista teorija prava, temeljna norma, pravo in literatura, pravo in strip

Predstavitev avtorja besedila

Luis Alberto Warat (1941) je profesor filozofije prava, teorije prava, logike in metodologije znanosti ter prava in umetnosti. Doktoriral je na univerzi v Buenos Airesu (1971). V svoji štiridesetletni predavateljski karieri je poučeval na mnogih univerzah v Argentini, Braziliji in Španiji. Je avtor več deset knjig in znanstvenih člankov, večinoma v španskem in portugalskem jeziku. Zbrana dela so v portugalsčini izšla pod tremi naslovi: Territórios Desconhecidos: a procura surrealista pelos lugares do abandono dos sentidos e da reconstrução da subjetividade, Epistemologia e Ensino do Direito: o sonho acabou in Surfando na Pororoca (Florianópolis, Fundação Boiteux, 2004). Njegov spletnik je dostopen na: <http://luisalbertowarat.blogspot.com/>.

Predstavitev prevajalca

Jan Jeram je absolvent Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Po končani gimnaziji in opravljeni mednarodni maturi se je ob študiju prava ukvarjal predvsem s področji kazenskega prava in človekovih pravic. Kot govornik je leta 2008 zastopal Pravno fakulteto na tekmovanju Concours européen des Droits de l'Homme René Cassin iz poznavanja prava Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in svoboščin ter sodb Evropskega sodišča za človekove pravice.

